

Preek voor zondag na kerst, 31 december 2023

over Luk. 2:8-20.

O.T.- lezing: Jes. 55:6-12.

Centraal staan de woorden uit Luk. 2:20

„De herders gingen terug, terwijl ze God loofden en prezen”

Titel:

“Met een lofprijzing terug naar het dagelijkse leven.”

De kerstdagen zijn van die gezellige dagen. wekenlang hadden we er naar toegeleefd. Die fijne sfeer zou je wel vast willen houden. Die lichtjes in het donker beuren je een beetje op. Als het nou eens altijd feest zou kunnen zijn Maar ja, het is voorbij voor je het weet. Het leven gaat weer z'n gewone gangetje. Nou ja, op de scholieren na dan; die hebben nog even vakantie. Och ja, je kunt ook niet altijd met je hoofd in de wolken van de engelen en de gezelligheid zitten. Jammer, een beetje moeilijk ook wel. Het is een hele overgang van de warme gezelligheid naar het kille, harde dagelijkse leven. En dan kan het je overkomen dat je een vreemd weemoedig en leeg gevoel bekriipt. Wat is er dan nog over van het feest dat zo mooi en veelbelovend leek? The days after hebben iets weg van een kater. En tegen dit soort kater helpt geen paracetamolletje. Maar zouden we dat sombere, enigszins neerslachtige gevoel kunnen voorkomen? We gaan kijken of het kerstevangelie ons in deze kwestie een weg wijst.

- Van de herders lezen we niet over een anticlimax, van een soort kater na hun kerstervaring; integendeel. Daar wil ik het met u over hebben. Een preek dus met het oog op **na kerst**.

Het gelezen evangeliegedeelte hoort voor ons gevoel helemaal bij de kerstsfeer. Als wij over die herders horen, associëren de meesten dat direct met de gezelligheid en de romantiek van kerst, met een warme blijde sfeer. Maar de eerste reactie van de herders was er níét één van blijdschap, romantiek en gezelligheid, maar in tegendeel juist van schrik, angst en diep ontzag. Maar dan zegt de engel: „Wees niet bang, want wat ik jullie te vertellen heb, betekent grote vreugde, voor jullie en voor heel het volk. Vandaag is in de stad van David

voor jullie de Redder geboren. Hij is de Messias, de Heer." De herders begrijpen het: de stad van David, dat is de stad waar hun collega-herder David vandaan kwam, dat is Bethlehem.

En de engel zegt nog meer: "Jullie zullen een pasgeboren Kind vinden dat in een doek gewikkeld in een voederbak ligt." Hier komen we een sleutelwoord tegen: "vinden". De nadruk ligt niet op de voerbak, want dat was wellicht zo'n gekke wieg nog niet. En in een doek wikkelen was ook heel normaal. Het gaat om: „Jullie zullen vinden!" In het woordje 'vinden' zit de opdracht verborgen om te zoeken. Maar dan geldt ook de belofte van het vinden. De herders zouden niet vergeefs zoeken. Het is zoals eeuwen daarvoor Jesaja al schreef (het is vanmorgen voorgelezen): „Zoek de Heer terwijl Hij zich laat vinden." Jes. 55:6. En later zei Jezus dat zelf ook: „Wie zoekt, vindt" Luk. 11:10. Die opdracht om te gaan zoeken, geldt ook voor ons. In de bijbel staat dus niet: zoek gezelligheid of een fijne sfeer, of: zoek een bijzondere spirituele ervaring, of: zoek het feest rond de kerstboom of zoiets. Want dan kan dat gevoel of die ervaring niet gauw ultiem genoeg zijn. Dan moet het elk jaar gekker. Dan zoeken we een steeds grotere kick. Niet dat er iets mis is met gezelligheid of met een familieontmoeting of met een geloofservaring, maar het accent moet liggen op de Heer. Zoek Hém. Dan zal vrede, innerlijke rust, het gevolg zijn. Doen we dat niet, dan gaat de heerlijkheid weer met de engelen terug naar de hemel. Dan krijgen we een soort kater, een pijnlijke leegte na iets dat zo mooi en veelbelovend leek. Dan gaat het feestelijke licht samen met de kerstboomlampjes uit en constateren we dat alles bij het oude is gebleven.

De herders zouden Hem nooit gevonden hebben als ze gezegd zouden hebben: "We zouden morgen wel eens even kunnen gaan kijken, je weet maar nooit." Of: "Een kind zoeken in Bethlehem? Daar is geen beginnen aan. Hoe weet je nu om welke baby het gaat? - er kunnen er zo veel zijn. Nee, daarvoor zijn de aanwijzingen te vaag. Eerst precies weten waar je aan begint, en dan kunnen we nog wel eens zien."

Maar in plaats daarvan zeiden ze resoluut: "Laten wij naar Bethlehem gaan om te zien wat er gebeurd is en wat de Heer ons bekend heeft gemaakt." En ze gingen meteen op weg. Want wie uitstelt, stelt gemakkelijk af. Maar de herders

lieten zich door de boodschap uit de hemel in beweging zetten en zij vónden het Kind, gelijk beloofd was.

Het woord van God, de boodschap uit de hemel, alleen maar hóren, daar heb je nog niet veel aan. En aan het Kind in de kribbe alleen maar zién, ook niet. Er zijn immers zo veel baby's en ze zijn allemaal schattig. Maar de combinatie van die beiden voedt het geloof. Het woord van Godswege horen en gehoorzamen, dat opent onze ogen er voor dat Gods woord tevens Gods daad is. Wie het woord dóét zal vinden en zien, maar ook andersom: het woord helpt interpreteren wát je ziet; in dit geval: dat Kind in de voederbak is niet zo maar een baby, dat is de Messias !

"Laten wij naar Bethlehem gaan," zeiden de herders.

Als je Betlehem vertaalt, krijg je 'broodhuis'. Betlehem was ooit een graanschuur van Israël. Was elders de oogst wat mager uitgevallen, dan ging men wel naar Betlehem, want dikwijls was daar nog wel aan graan te komen. Dat komt ook naar voren in het verhaal van Ruth, een verre voormoeder van Jezus. En daar, in Broodhuis, is Jezus Christus geboren, Die zich later noemde het Brood dat leven geeft. Joh. 6:35. Hem hebben we broodnodig om te leven, om te groeien, om ten diepste verzadigd te worden. "Laten wij naar Bethlehem gaan"- want daar is aan het Brood te komen dat leven geeft. Laten wij dan naar Jézus gaan!

Wie op weg gaat naar 'Bethlehem', naar Jezus, zal als vrucht van het gehoorzaam en toegewijd zoeken, vreugde oogsten. Want is het u wel eens opgevallen dat de herders, toen zij terugkeerden van hun kerstfeest, terug naar de kudde, terug naar hun dagelijkse leven, helemaal niet overvallen werden door dat lege gevoel dat wij kunnen hebben na het voorbije kerstfeest? In tegendeel, toen begón het voor hen juist. We lazen: „De herders gingen **terug, terwijl ze God loofden en prezen** om alles wat ze gehoord en gezien hadden.” Kwamen er eerst woorden van lofprijzing over de lippen van de engelen („Eer aan God”), nu nemen de herders de lofprijzing over. En in de lijn van de herders mogen ook wij dat doen. Zoals een kerstlied zegt: „Prijs de Heer die herders prijzen.” Lied 468

En met dat de herders God verheerlijken, breken zij de lofzang voor de mens, die op de troon te Rome zat, de keizer, af. Niet de keizer is de heilbrenger (al liet hij zich die titel welgevallen), maar Jézus is de Heiland.

De engel sprak over Jezus als de Heer. Kurios, in de grondtaal. Dat betekent zoiets als: 'het hoogste gezag'. Die titel werd wel voor de keizer gebruikt. En nu wordt Jézus door de engel 'Heer' genoemd. En Hém bezingen, Hém prijzen, betekent tegelijk dat dat ten koste gaat van het verheerlijken van een mens met politieke macht. Jezus zei later dat je niet twee heren kunt dienen. Mat.6:24. Jezus is Heer. Dat is de oudste geloofsbelijdenis van de christelijke kerk, de oerbelijdenis Fil.2:11. Een belijdenis, dat zult u nu wel begrijpen, waar heel veel spanning in zit, met veel martelaren tot gevolg.

Jezus is Heer. Hij overtreft de macht van de keizer, van de overheid. Of nee, Jezus overtréft de keizerlijke macht niet zozeer, Hij is er het absolute tegenbeeld van, Hij is totaal ánders machtig. Keizer Augustus, waar het kerstverhaal mee begon, nám de macht om mensen te maken en te breken, zoals er ook nu mensen, dictators zijn die kicken op macht. Tegenover deze macht staat de weerloosheid van het 'Kind', dat alles draagt, ook het ergste, het kruis. Jezus, die later zei: „Mij is alle macht gegéven in de hemel en op de aarde.” Mat 28:18.

- Jezus' heerschappij mogen we ontdekken en belijden in deze wereld die ogenschijnlijk nog steeds wordt geregeerd door de Augustussen, de heersers van deze tijd. Koning Jezus schrijft zijn heilsgeschiedenis dwars door onze geschiedenis heen, ook door onze persoonlijke geschiedenis. De heerschappij van Jezus die we voorlopig alleen zien, heel subtiel misschien, als we ons door Gods woord laten uitnodigen om te zoeken en te vinden.

En hebben we Jezus gevonden, dan wordt het féést in ons, Christusfeest. En dat feest duurt langer dan twee dagen. Dat feest duurt ons leven lang. Net als de herders gaan we dan weer verder met onze dagelijkse bezigheden, ja, dat wel, maar met een lofprijzing in ons hart en op onze lippen. Het Kind in de voederbak is dan Christus in ons leven. Wat zou het fijn zijn als we allemaal deelhebben aan dát feest. Daarom nodig ik u uit met de woorden van lied 477:

Kómt nu, o komt nu naar Bethlehem.

Komt, laten wij aanbidden die Koning!

Lied 477

Amen.

